«...Κοιμήσου, Αγγελούδι μου...»

Ο Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ στο «Θεατρικό μυθιστόρημά» του περιγράφει τη γέννηση ενός θεατρικού έργου: τα βράδια στη λευκή σελίδα αρχίζει να σχηματίζεται κάτι έγχρωμο και τρισδιάστατο, μια μαγική κάμαρα, μέσα ανάβει φως και κινούνται φιγούρες, κάποιος παίζει πιάνο, ακούγονται φωνές, θυμωμένες ή λυπημένες, κάποιος γελά, κάποιος κλαίει... «Μια ζωή θα ήθελα να παίζω αυτό το παιχνίδι, κοιτάζοντας τη λευκή σελίδα...»

Απ' έξω από κάθε λογοτεχνική δημιουργία ούσα, φαντάζομαι πόσο γλυκό και συναρπαστικό πρέπει να είναι όχι μόνο να πλάσεις χαρακτήρες αλλά να τους φανταστείς εν κινήσει, εν δράσει μέσα στη μαγική κάμαρα της σκηνής. Στο πρόγραμμα της νέας παραγωγής της ΕΘΑΛ οι δύο συγγραφείς του έργου «... Κοιμήσου, Αγγελούδι μου...» Στέλιος Θεοχάρους και Μαρία Φραγκεσκίδου περιγράφουν την πορεία της δουλειάς τους αρχίζοντας από τον αρχικό πυρήνα μιας αφήγησης της γιαγιάς του Στέλιου. «Ήταν λέει, δύο αδέλφια που τα παράτησε η μάνα τους και αυτά μεγάλωσαν μόνα τους...» Ώς εδώ αναγνωρίζεται το γοητευτικό περιπλανώμενο παραμυθένιο μοτίβο – δύο εγκαταλειμμένα παιδιά σε σκοτεινό περιβάλλον, με τη μεγάλη αδελφή να έχει την ευθύνη του ευάλωτου μικρού αδελφού. Προσπαθώ να φανταστώ την εξέλιξη της ιδέας, ξετυλίγοντας το νήμα πίσω από το τελικό σκηνικό αποτέλεσμα που παρακολουθήσαμε στη μόλις δεύτερη παράσταση του έργου στη Λευκωσία. Το παραμυθένιο δάσος της αρχέτυπης ιστορίας μετατρέπεται σε απομονωμένο χωριό, γύρω από τους δύο ήρωες σχηματίζεται ένα σπίτι, ένας χώρος εγκλεισμού, καθώς τα αδέλφια πρέπει να είναι δέσμιοι της μοίρας τους. Το παραμυθένιο σκοτάδι μεταφράζεται σε γεμάτο μυστικά και εγκλήματα οικογενειακό περιβάλλον.

Και καθώς η σύγχρονη με τη θέασή μας δράση, στην ουσία δεν υπάρχει, αλλά μόνο ξεκλείδωμα των κυριολεκτικών και μεταφορικών καμάρων με τα μυστικά, χρειάζεται ένας ξένος, ένας εισβολέας, ο λειτουργικός ρόλος του οποίου είναι πολλαπλός. Φέρνει το μισό της ιστορίας, τη ζωή της μητέρας μετά το φευγιό της για να ενωθεί με την αρχική πράξη της εγκατάλειψης των παιδιών. Φέρνει στην ουσία την ίδια τη μητέρα, δηλαδή τη σωρό της για να ταφεί στον χώρο απ' όπου ξεκίνησε η ιστορία, ή αλλιώς για να ολοκληρωθεί η εγκατάλειψη. Εκμαιεύει την αφήγηση των γεγονότων του παρελθόντος από τους ένοικους. Αφηγείται ο ίδιος τη δική του ανάμειξη στην υπόθεση (εδώ προκύπτουν τα φλας μπακ όπου η μητέρα εμφανίζεται ζώσα). Αποκαλύπτει τα σκοτεινά σημεία της ζωής και του θανάτου που κρύβονται μέσα στο σπίτι. Τελικά εντάσσεται στο σχήμα του μοιραίου εγκλωβισμού.

Πιστεύω πως κατά την υλοποίηση του σχεδίου προέκυψαν τα εξής προβλήματα, τα οποία θα ομαδοποιούσα σε δύο βασικές κατηγορίες: των κλισέ στοιχείων της υπόθεσης και της αισθητικής υπερβολής. Ψάχνοντας, ενστικτωδώς μάλλον, για το ανάλογο της παραμυθένιας σκοτεινής ατμόσφαιρας, οι δύο συγγραφείς αντλούν από τις πηγές των λογοτεχνικών/κινηματογραφικών /τηλεοπτικών θρίλερ. Αν πάρουμε μόνο το Criminal Minds, σε πολλά επεισόδια ξεφωνίσαμε τρομαγμένοι, καθώς στο ψυγείο/ παγωνιέρα/ υπόγειο βρέθηκε το πτώμα του δολοφονηθέντος συγγενή, όπως συμβαίνει στο «Αγγελούδι». Η φιγούρα του πατέρα, δυνάστη, σεξουαλικού κακοποιού, υπεύθυνου για την ψυχική αναπηρία των παιδιών του και υπαίτιου της εκδίκησής τους, είναι ένα από τα περιπλανώμενα μοτίβα της αισθητικής των θρίλερ. Με σκοπό τη δημιουργία μυστικών προς αποκάλυψη, οι συγγραφείς συσσωρεύουν πολλά μοτίβα που ενώ στη δική τους αντίληψη, μαντεύω, αποτελούν αλληγορία ακραίου δεσίματος των ηρώων τους, στην αντίληψη του θεατή εντυπωσιάζουν πρωτίστως με τη συνύπαρξή τους στον περιορισμένο χωροχρόνο ενός έργου. Είναι η αιμομικτική σχέση των δύο αδελφών μέσα στην απομόνωσή τους, είναι η ερωτική έλξη του «ξένου» προς τη μητριά του/ μητέρα των παιδιών, είναι η ομοιότητα της κόρης με τη μητέρα της που χρωματίζει τη σχέση της με τον ξένο, είναι η απόφαση του ξένου να ενταχτεί πλήρως στο δέσιμο των δύο αδελφών. Αυτή η υπερβολική πυκνότητα των γραμμών της υπόθεσης δημιουργεί αποτέλεσμα αντίθετο προς το τραγικό. Η αισθητική ξεπερνά τα όρια του γούστου.

Στον αντίθετο πόλο από την άποψη που σχημάτισα για το κείμενο των Θεοχάρους - Φραγκεσκίδου βρίσκεται ο ζήλος των ηθοποιών που έχουν πιστέψει στο υλικό και αυτοθυσιάζονται στη σκηνή, γυμνώνοντας τις ψυχές και τα σώματά τους όπως το κάνουν η Χριστίνα Κωνσταντίνου, ο Παναγιώτης Μπρατάκος και ο Αλέξανδρος Αχτάρ. Το ίδιο πρέπει να πίστεψαν η Θέλμα Κασουλίδου και ο Γιώργος Κολιάς δημιουργώντας την εικαστική και τη μουσική ατμόσφαιρα του θρίλερ. Κι ενώ η σκηνοθετική πορεία του Βαρνάβα Κυριαζή δεν μου είχε ώς τώρα προκαλέσει αμφισβήτηση του γούστου του, σ' αυτή την παράσταση δεν διέκρινα στο κείμενο το διορθωτικό του άγγιγμα.